

**Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет
Юридичний факультету
Навчально-наукова лабораторія з дослідження
проблем службового права НАПрН України**

Т.О. Коломоєць, А.А. Шарая

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ
(200 НАЙПОШИРЕНІШИХ ЗАПИТАНЬ
ТА ВІДПОВІДЕЙ)**

**Навчальний посібник
для здобувачів ступеня вищої освіти магістр
спеціальності «Право»
освітньої програми «Правознавство»**

**Запоріжжя
2018**

УДК 342.9:35.08(477)(07)
К 61

Рекомендовано до друку Вченою радою
Запорізького національного університету
(протокол №5 від 30.01.2018 р.)

Рецензенти:

В.Г. Лукашевич – професор кафедри кримінального процесу та криміналістики Класичного приватного університету, доктор юридичних наук, професор;

Л.П. Коваленко – професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор

Коломоєць Т.О.

К 61 Правове регулювання державної служби в Україні (200 найпоширеніших запитань та відповідей) : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Право» освітньої програми «Правознавство» / Т.О. Коломоєць, А.А. Шарая. – Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 80 с.

ISBN 978-966-916-476-6

У навчальному посібнику у систематизованому вигляді подається основний матеріал із базових тем навчальної дисципліни, подається перелік 200 найпоширеніших питань та відповідей, переліки основної та додаткової літератури.

Для науковців, практичних працівників, викладачів і студентів, широкого кола читачів.

УДК 342.9:35.08(477)(07)

ЗМІСТ

ВСТУП	12
ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ	14
1. Які права має державний службовець?	14
2. Якими є обов'язки державних службовців?	15
3. Який керівник вважається безпосереднім для державного службовця?	16
4. Чи зобов'язаний державний службовець виконувати доручення працівника патронатної служби?.....	16
5. Що робити державному службовцеві у разі сумнівів щодо законності наказу, розпорядження чи доручення керівника?.....	16
6. Чи має право державний службовець брати участь у страйках? ..	17
7. Якими є дії державного службовця у разі реєстрації його кандидатом у депутати Центральною виборчою комісією, виборчими комісіями, сформованими (утвореними) в установленому порядку?	17
8. Що таке політична неупередженість державного службовця?.....	17
9. Які способи захисту права на державну службу існують?	17
ВСТУП НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ	18
10. Хто має право на державну службу?.....	18
11. Хто не може вступати на державну службу?	18
12. Які загальні вимоги передбачені для осіб, які претендують на посаду категорії «А»?	18
13. Які загальні вимоги передбачені для осіб, які претендують на посаду категорії «Б»?	19
14. Які загальні вимоги передбачені для осіб, які претендують на посаду категорії «В»?	19
15. Чи передбачають спеціальні вимоги до осіб, які претендують на державну службу?	20
16. В який спосіб особа може вступити на державну службу?	20
17. З якого моменту особа набуває статусу державного службовця?.....	20
18. На який строк здійснюється призначення на посаду державної служби?	20
19. Чи передбачено встановлення випробування у разі призначення особи на державну службу?	21
20. Чи зобов'язана особа, призначена на посаду державної служби, складати Присягу державного службовця?	21
ОПЛАТА ПРАЦІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ	22
21. З яких елементів складається заробітна плата державного службовця?.....	22
22. Які премії і за якими показникам встановлюються для державних службовців?.....	22
23. Що є джерелом формування фонду оплати праці державних службовців?.....	22

24.	Які групи оплати праці державних службовців передбачені законодавством?	23
25.	Яким чином визначається схема посадових окладів на посадах державної служби?	23
26.	Які особливості встановлення надбавок, доплат та премій для державного службовця?	24

СЛУЖБОВА КАР'ЄРА ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

27.	Що таке службова кар'єра державного службовця?	25
28.	Що таке ранг державного службовця?	25
29.	Скільки рангів державних службовців передбачено? Яким документом регламентуються процедурні засади присвоєння рангів?	25
30.	Якою є залежність рангів державних службовців із категоріями посад державної служби?	25
31.	Хто є суб'єктом призначення рангів державних службовців?	26
32.	Який ранг присвоюється особі, яка вперше призначається на державну службу?	26
33.	Якою є черговість присвоєння рангів?	26
34.	Чи можливе дострокове присвоєння рангу державного службовця?	26
35.	Чи присвоюється черговий ранг протягом строку застосування дисциплінарного стягнення?	26
36.	Чи зберігається раніше присвоєний ранг за державним службовцем у разі його переходу на посаду нижчої категорії або звільнення з державної служби?	27
37.	Коли може державний службовець бути позбавлений рангу?	27
38.	Чи робиться запис про присвоєння, зміну та позбавлення рангу державного службовця в особовій справі?	27
39.	Що таке просування по службі державного службовця?	27
40.	Коли просування по службі державного службовця неможливе?	27
41.	Чи можливе переведення державного службовця без обов'язкового проведення конкурсу?	27
42.	Чи можливе переведення особи на вищу посаду державної служби без проведення конкурсу?	28
43.	Чи є обов'язковою згода державного службовця на переведення?	28
44.	Чи може бути переведення прихованим покаранням?	28
45.	Чи передбачено обмеження щодо переведення державних службовців?	28
46.	Чи може бути державний службовець направлений у службове відрядження?	29
47.	Хто визначає строк, місце відрядження, режим роботи та завдання?	29
48.	Який максимальний строк службового відрядження?	29
49.	Що є підставами для зміни істотних умов державної служби?	29
50.	Що вважається зміною істотних умов служби?	29
51.	Протягом якого строку про зміну істотних умов служби слід попередити особу?	29
52.	Які наслідки незгоди службовця із зміною істотних умов служби?	30
53.	Як вирішується питання зміни істотних умов служби у разі, коли службовець не подав заяви протягом 60 календарних днів з дня ознайомлення зі змінами?	30

54. Які показники ураховуються під час щорічного оцінювання результатів службової діяльності?	30
55. Хто є суб'єктом щорічного оцінювання результатів службової діяльності службовців?	30
56. Які можуть бути наслідки щорічного оцінювання результатів службової діяльності?	30

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ	32
57. Що таке професійна компетентність?	32
58. Які способи підвищення рівня професійної компетентності державного службовця існують?	32
59. У чому полягає постійний характер професійного навчання державного службовця?	32
60. Чи зобов'язана особа, яка вперше призначена на посаду державної служби, проходити професійне навчання?	32
61. За рахунок яких коштів здійснюється професійне навчання?	33
62. Чи зберігається за державним службовцем посада на період професійне навчання та стажування?	33
63. Чи можливе професійне навчання чи підвищення кваліфікації державних службовців на робочому місці?	33
64. Що таке індивідуальна програма підвищення рівня професійної компетентності державного службовця?	33

ЗАОХОЧЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

34	
65. Що таке заохочення?	34
66. Що є підставою для застосування до державного службовця заохочення?	34
67. Які види заохочень передбачено для державних службовців?	34
68. Хто застосовує заохочення до державних службовців?	34
69. Чи зазначається інформація про заохочення державного службовця у трудовій книжці та особовій справі?	35
70. Чи застосовується заохочення до державного службовця протягом строку застосування до нього дисциплінарного стягнення?	35
71. Чи може безпосередній керівник державного службовця ініціювати клопотання про заохочення перед вищим за рівнем керівником?	35
72. Яку функцію виконує заохочення?	35
73. Чи існують кількісні обмеження щодо заохочень?	35

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

36	
74. Що таке службова дисципліна?	36
75. Що таке дисциплінарний проступок?	36
76. Які існують види дисциплінарних проступків?	36
77. Термін давності притягнення до дисциплінарної відповідальності яким він є?	37
78. Які існують види дисциплінарних стягнень?	37
79. Якими є обставини, що пом'якшують дисциплінарну відповідальність?	37
80. Чи є перелік обставин, що пом'якшують дисциплінарну відповідальність, вичерпним?	38
81. Якими є обставини, що обтяжують дисциплінарну відповідальність?	38

82.	Хто є суб'єктами, уповноваженими ініціювати дисциплінарні провадження та застосовувати дисциплінарні стягнення?	38
83.	Чи може застосовуватися дисциплінарне стягнення під час відсутності державного службовця на службі у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, під час перебування його у відпустці, у відрадження?	39
84.	Чи застосовується дисциплінарне стягнення за вчинення державним службовцем діяння у стані крайньої потреби або необхідної оборони?.....	39
85.	Чи зобов'язаний суб'єкт призначення перед накладанням дисциплінарного стягнення отримати пояснення державного службовця?	39
86.	Чи має право державний службовець знайомитися з усіма матеріалами дисциплінарної справи та надавати зауваження, клопотання?	40
87.	Чи оскаржується рішення про накладення дисциплінарного стягнення?.....	40
88.	Якими є строки зняття дисциплінарного стягнення?.....	40

ПРИПИНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ 41

89.	Що є підставами для припинення державної служби у разі втрати державним службовцем права на державну службу або його обмеження?.....	41
90.	Чи є зміна керівника або складу державних органів, керівників державної служби в державних органах та безпосередніх керівників підставою для припинення державної служби з ініціативи новопризначених керівників?	41
91.	Якщо державний службовець призначений на посаду державної служби на певний строк, який день вважається днем звільнення?.....	41
92.	Чи має право державний службовець припинити відносини державної служби за власним бажанням?	42
93.	Чи можливе звільнення державного службовця до закінчення 14-денного строку?.....	42
94.	Чи має право державний службовець, який попередив про припинення трудових відносин, відкликати свою заяву?	42
95.	Що є підставами для припинення державної служби за ініціативи суб'єкта призначення?	42
96.	Протягом якого строку за державним службовцем, який втратив працездатність під час виконання посадових обов'язків, зберігається посада?	43
97.	Що є підставами для припинення державної служби у зв'язку з обставинами, що склалися незалежно від волі сторін?.....	43
98.	У які строки державний службовець, який звільняється з посади або переводиться на іншу посаду, зобов'язаний передати справу?.....	44

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ПАТРОНАТНОЇ СЛУЖБИ..... 45

99.	Які посади належать до посад патронатної служби?	45
100.	На який строк призначається працівник патронатної служби?	45
101.	В який день припиняється трудові відносини з працівником патронатної служби?.....	45

102. Чи може бути дострокове звільнення працівника патронатної служби?	45
103. Чи зараховується час роботи на посадах патронатної служби до стажу державної служби та при присвоєнні державному службовцю рангу?	45
104. Чи передбачається проходження конкурсу для працівників патронатної служби, які виявили бажання вступити або повернутися на державну службу?	46
105. Чи є обов'язковим проведення конкурсу для осіб, які претендують на посаду патронатної служби?	46
106. Чи поширюються обмеження щодо державної служби на посади патронатної служби?	46
107. Чи поширюються на працівників патронатної служби дія законодавства про працю?	46
108. Яким чином вирішується питання умов оплати праці працівників патронатної служби?	46
ДИПЛОМАТИЧНА СЛУЖБА.....	47
109. Що таке дипломатична служба?	47
110. Які інститути формують систему органів дипломатичної служби?	47
111. На яких посадах дипломатичні працівники проходять дипломатичну службу?	48
112. Чи складають при прийнятті на дипломатичну службу особи Присягу державного службовця?	48
113. Чи можуть перебувати на дипломатичній службі іноземні громадяни?	48
114. Які дипломатичні ранги передбачені законодавством України? Якими є строки перебування у дипломатичних рангах?	48
СПЕЦІАЛЬНО УПОВНОВАЖЕНІ СУБ'ЄКТИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	51
115. Які суб'єкти вважаються спеціально уповноваженими у сфері протидії корупції?	51
116. Який статус має Національне агентство з питань запобігання корупції?	51
117. Яким є склад Національного агентства з питань запобігання корупції?	51
118. Хто призначає членів Національного агентства з питань запобігання корупції? На який термін?	51
119. Хто обирається Головою Національного агентства з питань запобігання корупції? На який термін?	51
120. Якою є організаційна форма роботи Національного агентства з питань запобігання корупції?	52
121. Яке рішення Національного агентства з питань запобігання корупції вважається правомочним?	52
122. Чи є члени Національного агентства з питань запобігання корупції державними службовцями?	52
123. Який статус має Національне антикорупційне бюро України?	52
124. Якими є завдання Національного антикорупційного бюро України?	52
125. Який суб'єкт утворює Національне антикорупційне бюро України?	53

126. Якою є загальна структура Національного антикорупційного бюро України?	53
127. Якою є гранична чисельність центрального та територіального управлінь Національного антикорупційного бюро України?	53
128. Хто призначає і звільняє Директора Національного антикорупційного бюро України?	53
129. На який строк призначається Директор Національного антикорупційного бюро України?	54

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ОДЕРЖАННЯ ПОДАРУНКІВ ОСОБАМИ, УПОВНОВАЖЕНИМИ НА ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ АБО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ,

ТА ОСІБ, ЯКІ ПРИРІВНЮЮТЬСЯ ДО НИХ	55
130. На кого поширюються обмеження?	55
131. Що таке подарунок?	55
132. Які є види подарунків?	55
133. Якими є правила поводження із подарунками?	56
134. Яка відповідальність передбачена за порушення законодавства?	57
135. Що робити, якщо особа має сумніви щодо можливості одержання подарунку, його відповідності вимогам законодавства?	58

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО СУМІСНИЦТВА ТА СУМІЩЕННЯ З ІНШИМИ ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ДЛЯ ОСІБ, УПОВНОВАЖЕНИХ НА ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ АБО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....

59	
136. На кого поширюється обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності?	59
137. На кого обмеження щодо зайняття іншого оплачуваного або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією, не поширюється?	59
138. Щодо яких видів діяльності передбачено обмеження щодо сумісництва або суміщення?	59
139. Що таке інша оплачувана діяльність?	60
140. Що таке наукова діяльність?	60
141. Що таке викладацька діяльність?	60
142. Що таке творча діяльність?	60
143. Що таке медична практика?	60
144. Хто такі спортивні судді у розумінні осіб, які можуть займатися інструкторською або суддівською практикою зі спорту?	61
145. На кого поширюється обмеження?	61
146. Які обмеження передбачено для таких осіб?	61
147. Які наслідки порушень встановлених обмежень стосовно укладання трудових договорів?	62
148. Якими є наслідки порушення встановлених обмежень щодо правочинів у сфері господарської діяльності?	62
149. Якими є дії Національного агентства з питань запобігання корупції у разі виявлення порушень щодо обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування?	62

ОБМЕЖЕННЯ СПІЛЬНОЇ РОБОТИ БЛИЗЬКИХ ОСІБ	63
150. Які особи вважаються близькими?	63
151. У чому полягає сутність обмеження?	63
152. Що таке пряме підпорядкування?	63
153. Чи зобов'язана особа, яка претендує на зайняття посади, щодо якої встановлені обмеження, повідомляти керівництво органу, на посаду в якому претендує вона, про працюючих у цьому органі близьких осіб?	63
154. На кого обмеження не поширюється?	64
155. Протягом якого строку особи, близькі їм особи вживають заходи добровільного усунення обмежень у разі їх виникнення?	64
156. Якими є наслідки неусунення обставин, що порушують вимоги щодо спільної роботи близьких осіб, в добровільному порядку протягом 15 днів?	64
157. Якими є наслідки неможливості переведення особи або близьких їй осіб на іншу посаду для усунення обставин, що порушують вимоги щодо спільної роботи близьких осіб?	64
158. Чи поширюється на осіб, щодо яких обмеження щодо спільної роботи близьких осіб, загальні вимоги щодо врегулювання конфлікту інтересів з урахуванням їх статусу?	64
159. Кому надається статус особи, яка проживає і працює на території населеного пункту, якому надано статус гірського?	65
КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ ТА СПОСОБИ ЙОГО ЗАПОБІГАННЯ ТА ВРЕГУЛЮВАННЯ	66
160. Що таке конфлікт інтересів?	66
161. Що таке потенційний інтерес?	66
162. Що таке приватний інтерес?	66
163. Що таке реальний конфлікт інтересів?	66
164. Які обов'язки існують у особи щодо запобігання конфлікту інтересів?	67
165. Протягом якого періоду безпосередній керівник (керівник) після отримання повідомлення про наявність у підлеглого конфлікту інтересів приймає рішення щодо його врегулювання?	67
166. Які заходи зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів існують?	67
167. Які форми зовнішнього контролю існують?	67
168. Чи можливе переведення особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи на іншу посаду у зв'язку з наявністю реального чи потенційного конфлікту інтересів без згоди цієї особи?	68
169. У яких випадках можливе звільнення особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи з займаної посади у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів?	68
ЕТИЧНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ	69
170. Що таке пріоритет інтересів?	69
171. Що таке політична нейтральність?	69
172. Що таке неупередженість?	69

173. Що таке компетентність та ефективність?.....	69
174. Що таке нерозголошення інформації?	69

СПЕЦІАЛЬНА ПЕРЕВІРКА 70

175. Щодо яких осіб передбачається проведення спеціальної перевірки?.....	70
176. Чи проводиться спеціальна перевірка для претендентів на посаду Президента України?	70
177. Чи проводиться перевірка щодо осіб, які перебувають на посадах в органах місцевого самоврядування та призначаються в порядку переведення чи просування по службі на посади в межах того ж органу?.....	70
178. Чи проводиться спеціальна перевірка щодо осіб при розгляді питань про включення їх до списку присяжних?	70
179. Чи повинен кандидат на посаду, стосовно якого спеціальна перевірка вже проводилася, при призначенні в порядку переведення на посаду до іншого органу повідомляти про це орган, який запитує інформацію про її результати?.....	70
180. Які відносини підлягають перевірці під час службової перевірки?.....	70
181. Чи потрібна згода особи на проведення щодо неї спеціальної перевірки?	71
182. Яким є строк для проведення спеціальної перевірки?.....	71
183. Якими є наслідки ненадання особою згоди на проведення спеціальної перевірки?.....	71
184. Протягом якого строку надсилаються органом, на посаду в якому претендує особа, запити до уповноважених органів про перевірку відомостей?	71
185. Які відомості в порядку перевірки здійснюють Національна поліція та Державна судова адміністрація України?	72
186. Чи передбачається можливість залучення до спеціальної перевірки інших органів, ніж тих, що зазначені у ст. 57 Закону України «Про запобігання корупції»?	72
187. Протягом якого строку необхідно подати відповідь на запит?	72
188. Чи можлива взаємодія між органами, які задіяні під час проведення спеціальної перевірки?	72
189. Якщо під час перевірки встановлено розбіжності у відомостях автобіографії, декларації?	72
190. Якщо під час перевірки встановлено відомості, які не відповідають законодавчим вимогам для зайняття посади?.....	72
191. Якщо під час перевірки виявлено факти подання підроблених документів або неправдивих відомостей?	72
192. Які наслідки для особи, якщо під час спеціальної перевірки встановлено обставини, які є підставою для відмови у призначенні (обранні) на посаду?	73
193. Чи може рішення про відмову у призначенні (обранні) на посаду за результатами спеціальної перевірки бути оскаржене?.....	73
194. Чи може особа ознайомитися із довідкою про результати спеціальної перевірки щодо неї?.....	73
195. Чи підлягають ці зауваження розгляду уповноваженою особою?.....	73

196. Чи підлягають оприлюдненню відомості, отримані під час спеціальної перевірки?	73
197. Чи повертаються особі документи, які були подані нею для проведення спеціальної перевірки?	73
198. Чи додається до особової справи особи довідка про результати спеціальної перевірки?	74
199. Хто затверджує форму довідки про результати спеціальної перевірки?	74
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	75